

humanització i atenció espiritual en societats plurals

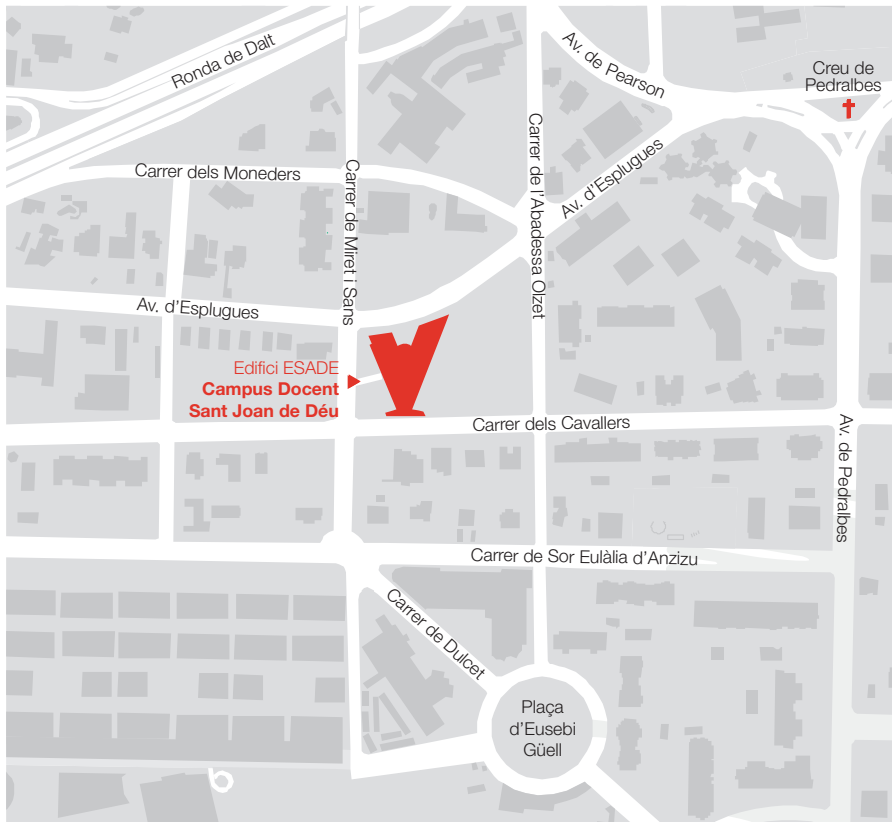
DOCÈNCIA EN CASTELLÀ

30 crèdits ECTS

Octubre 2017 - Juny 2018

Dirigit a

Diplomats/des, graduats/des,
llicenciats/des i professionals
interessats en aquest àmbit

Ref. 23

nova ubicació
**SETEMBRE
2017**

Nova adreça

Carrer Miret i Sans, 10-16
08034 Barcelona

Com arribar?

Parades properes:
H4, 54, 63, 68, 75 i 78

María Cristina (L3) a 500 m.

Reina Elisenda (L6) a 250 m.

FS564733 EMS564735

Tel. 93 280 09 49
Fax 93 600 61 12

jzamarra@santjoandedeu.edu.es

www.santjoandedeu.edu.es

<https://www.facebook.com/campusdocentsantjoandedeu>

PRESENTACIÓ

L'abordatge del benestar de l'ésser humà des del marc de l'atenció integral, que té en compte la seva dimensió espiritual, és avui dia un repte important al que s'afronten tots els professionals que treballen en els àmbits sanitari i social.

En aquest sentit es fa cada cop més necessari aprofundir en la comprensió del fenomen espiritual des de les diverses disciplines vigents les quals ens poden ajudar a copsar-ne la seva riquesa i complexitat així com també la importància de la seva dimensió sanadora en el processos de salut i integració social.

Tenint en compte el grau de secularització de la nostra societat i els nous llenguatges espirituals i formes religioses que van sorgint, i que transcendeixen la tradició catòlica fins ara vigent, es fa necessari trobar nous marcs conceptuals, noves estratègies i noves eines que permetin acostar-se a la persona que pateix i acompanyar-la en la seva situació de sofriment i vulnerabilitat de la manera més adequada possible.

Aquests estudis pretenen oferir uns fonaments sòlids a nivell conceptual que ens ajudin a comprendre l'ésser humà en totes les seves dimensions posant l'èmfasi en la dimensió espiritual. També pretenen acostar-nos i fer més comprensibles les expressions religioses vigents actualment en la nostra cultura. Alhora volen suggerir noves estratègies i donar noves eines que ens permetin acompanyar, en la nostra acció professional, tant en el camp de la salut com en el social, la dimensió sanadora i integradora de l'espiritualitat humana.

ADMISSIÓ

A) Diplomats, llicenciats, graduats i professionals interessats en aquest àmbit, amb titulació universitària. Al finalitzar, i després d'acomplir amb els requisits, s'accedeix al títol de postgrau.

B) Professionals interessats en aquest àmbit, sense titulació universitària. Al finalitzar, i després d'acomplir amb els requisits, s'accedeix al certificat de Curs d'Extensió Universitària.

OBJECTIUS GENERALS

- Comprendre les dimensions de la persona.
- Aprofundir la fonamentació de l'espiritualitat humana des de diferents disciplines.
- Conèixer el context cultural, social i religiós actual obert a la pluralitat i a la diversitat de respostes davant el transcendent.
- Generar un discurs espiritual actualitzat que faciliti el diàleg obert amb la xarxa de professionals dels centres des del marc de l'atenció integral.
- Incorporar eines que permetin l'acompanyament de les necessitats espirituals en situació de malaltia, sofriment, marginalitat i exclusió social respectant les creences particulars de les persones ateses.
- Aprofundir en les estratègies que possibilitin un major arrelament dels Serveis d'Atenció Espiritual i Religiosa en els centres sanitaris i socials.
- Incorporar eines que permetin una gestió de l'Atenció Espiritual i Religiosa des d'una perspectiva de col·laboració, coordinació i cooperació transdisciplinària i transinstitucional en unes institucions altament secularitzades.

ESTRUCTURA

El curs s'estructura en forma de Postgrau semi-presencial amb un total de 30 ECTS. Està organitzat en quatre mòduls, amb una durada d'un curs acadèmic.

PROGRAMA

MÒDUL 1: La condició humana en el context de les societats plurals. 5 ECTS

- Tema 1. Sobre la idea de "condició humana" i moviments de l'existència.
- Tema 2. Vulnerabilitat, sofriment, sensibilitat.
- Tema 3. Teories sobre el mal.
- Tema 4. El sentit antropològic de la solidaritat i la justícia.
- Tema 5. Alteritat i transcendència.
- Tema 6. L'espiritual i la seva conceptualització.
- Tema 7. Expressions de la dimensió espiritual.
- Tema 8. Context sociocultural i històric sobre l'atenció espiritual a les persones en l'àmbit de la malaltia i l'exclusió.

MÒDUL 2: Aproximació espiritual i religiosa al sofriment i a la malaltia. 8 ECTS

- Tema 1. Introducció a l'estudi comparat de les religions.
- Tema 2. Respostes al sofriment i la malaltia des de les grans tradicions religioses.
  - Islam.
  - Hinduisme i budisme.
  - Judaisme.
- Tema 3. Les respostes fonamentals al sofriment i a la malaltia humana al llarg de la història de la tradició cristiana.
  - Aproximació històrica Judeo -Cristiana.
  - Antic i Nou Testament.
- Tema 4. Altres perspectives sobre el sofriment i la malaltia presents en el nostre context.
  - Agnosticisme.
  - Humanisme ateu.
  - Animisme.
- Tema 5. Simbologia i rituals cristians.

MÒDUL 3: Models i mètodes de l'atenció humana i espiritual en els sectors sanitari i social. 13 ECTS

- Tema 1. L'atenció integral i els diversos models.
- Tema 2. Les necessitats espirituals en el marc de l'atenció integral.
- Tema 3. Les qüestions ètiques.
  - Elements ètics de l'acompanyament espiritual.
- Tema 4. Habilitats comunicatives en l'acompanyament espiritual.
- Tema 5. L'atenció integral en els àmbits sanitaris.
- Tema 6. L'atenció integral en l'àmbit social.
- Tema 7. L'atenció integral en salut mental i discapacitat.
- Tema 8. Atenció espiritual al final de la vida i dol.

MÒDUL 4: Treball de recerca. 4 ECTS

- Tema 1. Metodologia de recerca.
- Tema 2. Elaboració d'un projecte d'investigació.

ACREDITACIÓ

La Universitat de Barcelona i el Campus Docent Sant Joan de Déu, en col·laboració amb el Centro Universitario Ciencias de la Salud San Rafael, Universidad Nebrija, expediran:

Títol de diploma de postgrau i/o certificat d'Assistència i Aprofitament als estudiants que superin els requisits següents:

- Assistència al 80% de las classes del total del curs.
- Elaboració dels treballs proposats durant el curs i del Treball Final de Programa.

Diploma d'Extensió Universitària per a aquelles persones (sense titulació universitària) que hagin cursat aquests estudis, havent superat l'avaluació:

- Assistència al 80% de les classes dels mòduls matriculats.
- Elaboració d'un treball de reflexió i anàlisi dels materials de treball.

El Campus Docent Sant Joan de Déu expedirà:

Certificat d'aprofitament i/o assistència per a aquelles persones que hagin cursat alguns mòduls, havent superat l'avaluació:

- Assistència al 80% de les classes dels mòduls matriculats.
- Elaboració d'un treball de reflexió i anàlisi dels materials de treball.

CONVALIDACIONS amb altres CURSOS I MÀSTERS

Es podrà accedir al títol de Màster en Espiritualitat Transcultural. La saviesa de les religions des de la psicologia, la neurociència i les ciències, de la Universitat Ramon Llull amb la realització d'aquest postgrau. Es reconeixeran els 30 crèdits ECTS realitzats.

METODOLOGIA

Presencial: classes interactives, tallers, treballs de grup, debats de casos pràctics, audiovisuals, classes magistrals.

On-line: Fòrums, lectures comentades, cerca de documentació.

S'entregarà el material bibliogràfic a l'inici de cada mòdul.

CALENDARI I HORARI

Les classes del curs es realitzaran un cop al mes, d'octubre de 2017 a juny de 2018 (divendres matí i tarda i dissabte matí).

Les classes lectives seran els dies: 19, 20 i 21 octubre 2017, 24 i 25 novembre 2017, 15 i 16 desembre 2017, 19 i 20 gener 2018, 9 i 10 febrer 2018, 16 i 17 març 2018, 20, 21 i 22 abril 2018, 11 i 12 maig 2018 i 8 i 9 de juny 2018.

L'horari serà:

- Dijous 19 octubre: de 9 a 19:30h.
- Divendres: de 9 a 19:30h.
- Dissabtes: de 9 a 14:00h.

MATRÍCULA

Dates: Del 4 de setembre al 20 d'octubre de 2017.

Lloc: Campus Docent Sant Joan de Déu. Edifici Docent. Carrer Miret i Sans, 10-16 de Barcelona. Secretaria d'estudiants.

Documentació necessària:

- Fotocòpia compulsada del títol professional
- Fotocòpia del DNI
- Currículum Vitae
- Dues fotografies mida carnet
- Dades bancàries (l'imprès us el facilitarà el Campus).

PREU: El preu establert és de 2.405€ més taxes.

Pagament fraccionat en 4 mesos (desembre, gener, febrer i març).

L'import de la matrícula no es retornarà, en cap cas, un cop començat el curs.

Els pagaments es realitzaran mitjançant rebuts domiciliats.

DIRECCIÓ

Anna Ramió Jofre

Professora titular del Campus Docent Sant Joan de Déu.

Correu electrònic: aramio@santjoandedeu.edu.es

Telèfon: 93.280.09.49

Mercè Puig- Pey

Responsable de la Pastoral Sanitària de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu. Província Aragó-Sant Rafael.

Correu electrònic: merce.puigpey@ohsjd.es

Telèfon: 93.280.09.49

Gracia María González Romero

Professora titular en el Centro Universitario de Ciencias de la Salud San Rafael-Nebrija.

Correu electrònic: ggonzalez@nebrija.es

Telèfon: 91.564.18.68

SECRETARIA

Jesús Zamorra López

jzamarra@santjoandedeu.edu.es

PROFESSORAT

José Luis Argudo Lara

Diplomat en Infermeria per la Universitat de Barcelona. Infermer Especialista en Salut Mental. Màster en Direcció i Gestió en Infermeria per la Universitat de Barcelona. Màster en Direcció Institucions Sanitàries per la Universitat Autònoma de Barcelona. Membre del Comitè d'Ètica Assistencial del Parc Sanitari Sant Joan de Déu. Director de Programes Assistencials del Parc Sanitari Sant Joan de Déu.

Francesca Asensio Serqueda

Llicenciada en Medicina i Cirurgia. Especialista en Psiquiatria. Psiquiatra del Parc Sanitari Sant Joan de Déu.

Margarita Bofarull

Llicenciada en Medicina i cirurgia. Llicenciada en Teologia. Màster en teologia moral. Presidenta de l'Institut Borja de Bioètica, Universitat Ramon Llull. Presidenta de CEA Hospital Sant Joan de Déu d'Esplugues. Membre de la Comissió General de Bioètica de l'Orde Hospitalari Sant Joan de Déu.

J. Antoni Boix Ferrer

Diplomat en infermeria per la UB. Ha treballat en geriatria, cures pal·liatives, exclusió social i investigació en bioètica. Batxillerat en ciències religioses, ISCREB. Agent pastoral en l'àrea de Salut Mental del Parc Sanitari Sant Joan De Déu. Postgrau Humanització i atenció espiritual en societats plurals per la Universitat de Barcelona.

Mercè Darnell Viaña

Llicenciada en antropologia social. Diplomada en treball social. Màster oficial en antropologia social. Responsable de l'Àrea de Programes i Serveis de Càritas Diocesana de Barcelona.

Gerardo Díaz Quirós

Doctor en Història de l'Art per la Universitat d'Oviedo. Llicenciat en Geografia e Història. Responsable del Servei d'Espiritualitat i Valors del Centro Universitario de Ciencias de la Salud San Rafael-Nebrija. Coordinador d'Estudis de la Escuela de Hospitalidad de la Orden Hospitalaria a la província de Castilla.

Mónica Dones

Màster en Bioètica per la Universidad Complutense de Madrid. Màster en Cures Pal·liatives per la Universidad Pontificia de Comillas. Responsable d'infermeria de la Unitat de Cures Pal·liatives de la Fundación Instituto San José de Madrid. Postgrau en Humanització i atenció Espiritual en societats plurals.

Josep Mª Esquirol i Calaf

Doctor en Filosofia. Professor titular. Departament de Filosofia Teòrica i Pràctica, Facultat de Filosofia, Universitat de Barcelona.

Amador Fernández

Llicenciat en Teologia. Responsable de l'àrea d'atenció espiritual de la Província de San Juan de Dios-Castilla, coordinador del Servei d'Atenció Espiritual i Religiosa de l'Hospital San Rafael (Madrid).

Jaume Flaquer García

Doctor en Estudis Islàmics per la Universitat de la Sorbona, Paris. Llicenciat en Filosofia, Universitat de Barcelona. Llicenciat en Teologia per la Facultat de Teologia dels jesuïtes, Paris. Responsable de l'Àrea Teològica de Cristianisme i Justícia. Director de la Revista Selecciones de Teología. Professor de Diàleg interreligiós en la Facultat de Teologia de Catalunya.

Julio Gómez Cañedo

Metge. Màster en Medicina Pal·liativa per la Universidad de Valladolid. Postgrau en atenció psicosocial a persones amb malalties avançades i els seus familiars. Coordinador de projectes sanitaris i de desenvolupament en els barris urbans marginals de la ciutat de Quito. Responsable de l'equip de cures pal·liatives domiciliàries de l'Hospital San Juan de Dios de Santurce i de l'Equip d'atenció Psicosocial. Vicepresident d'Arinduz – Sociedad de Cuidados Paliativos de Euskadi. Vocal de Bioètica i Coordinador del Grup d'Espiritualitat de la SECPAL.

Gracia María González Romero

Doctora per la Universidad Complutense de Madrid. Màster en investigació en cures. Graduada en Infermeria. Professora titular en el Centro Universitario de Ciencias de la Salud San Rafael-Nebrija.

Francesc Grané Terradas

Doctor en Comunicació i Humanitats en l'especialitat de Psicoanàlisi i Comunicació. Llicenciat en Psicologia, en Filosofia i en Ciències de l'Educació. Diplomat en Ciències Religioses i Teologia. Director de l'Àrea de Psicologia, Psiquiatria i Espiritualitat IUSM-URL. Director del Màster d'Espiritualitat Transcultural de les Universitats URL, Deusto, Comillas i Loyola Andalucía. Investigador principal Grup Investigació Psicologia i Espiritualitat IUSM-URL.

Joan Hernández Serret

Director del Grup de Treball Estable de Religions (GTER). Professor de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona (ISCREB) de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC). Docent en dos Màsters de la Universitat de Barcelona (línea d'estudi sobre la felicitat).

Pilar Mariné

Llicenciada en psicologia i Psicoterapeuta. Especialista en Psicologia Clínica. Màster en Psicoteràpia Psicoanalítica i Psicopatologia Clínica. Especialista del Servei de Psiquiatria de l'Hospital de Santa Maria de Lleida i de la Unitat de Medicina Oncològica, Pal·liatiu i Radioteràpia de l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova de Lleida.

Pedro Marques de Armas

Doctor en Medicina per el Instituto Superior de Ciencias Médicas de l'Habana. Especialista de Primer Grau en Psiquiatria. Especialista en Primer Grau en Medicina general Integral. Especialista en Psiquiatria Forense per l'UNED. Psiquiatra adjunt en el Parc Sanitari Sant Joan de Déu.

Ferran Massanes Torra

Doctor en Medicina i cirurgia. Professor associat del Departament de Medicina, Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona.

Jorge Mate Méndez

Doctor en Psicologia, Universitat Autònoma de Barcelona. Llicenciat en Psicologia, Universitat de Barcelona. Adjunt a la Unitat de Psicooncologia, ICO.

Josep Miralles Massanés

Doctor en Sociologia per l'École des Hautes Études en Sciences Sociales de París. Llicenciat en Filosofia i Lletres a la Universitat de Barcelona. Professor d'ESADE. Professor del Centre d'Estudis de Cristianisme i Justícia de Barcelona. President de la Fundació Migrastudium. Jesuïta.

Aleix Puiggalí Morató

Diplomat en Ciències Religioses per l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona. Postgrau en Pastoral de la Salut a la Universitat Ramon Llull. Tècnic en Drets Humans en el Departament de Solidaritat i Cooperació. Agent de Pastoral de la Salut en l'Hospital Sant Joan de Déu de Palma de Mallorca.

Anna Ramió Jofre

Doctora en Sociologia, Universitat de Barcelona. Llicenciada en Antropologia cultural i social, Universitat Autònoma de Barcelona. Diplomada en Infermeria. Professora Titular Campus Docent Sant Joan de Déu.

Begoña Roman Maestre

Doctora de Filosofia. Professora agregada, Departament de Filosofia teòrica i pràctica, Universitat de Barcelona.

Mercedes Vacas Guerrero

Diplomada en Infermeria per la Universidad Complutense de Madrid. Diplomada en Fisioteràpia per la Universitat de Barcelona. Màster universitari en Bioètica per la Universitat Ramon Llull de Barcelona. Directora d'Infermeria de l'Hospital de Sant Joan de Déu de Palma de Mallorca.

Olga Valsells Goula

Llicenciada en Direcció i Administració d'Empreses per ESADE. Educació Social i Treball Social per la Facultat de Treball Social i Educació Social Pere Tarrés.

Marta Venceslao Pueyo

Doctora en Antropologia Social per la Universitat de Barcelona i per la Universitat Metropolitana de Mèxic. Maestría en Antropologia Social a la Universitat Autònoma Metropolitana. Llicenciada en Antropologia Social i Diplomada en Educació Social per la Universitat de Barcelona. Professora al Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic de Barcelona.

